

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De scholasticæ Theologiæ Vanitate, qua superioris
ætatis homines, doctrinam & religionem suam
tueba[n]tur, Liber, in locos communes digestus. Omnibus
ueræ ac solidæ pietatis studiosis in primis ...**

Sarcerius, Erasmus

Francoforti, 1541

VD16 S 1775

De Peccato Actuali mortali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29838

DOCTRINA SCHOLAS.
DE PECCATO ACTV
ali mortali.

Septem tantum sunt peccata actualia mortalia.

Adfectus & cogitatus pravi etiam in impijs non sunt peccata mortalia.

Vbi non accedunt externa facta, etiam si ad sensus accedat, adfectus & cogitatus contra præcepta Dei, non sunt peccata mortalia.

Non omnia peccata mortalia damnabilia sunt.

Fides cum peccato mortali subsistere potest.

Mortalia peccata tantum & illa omnia pertinent ad confessionem & absolutionem clauium.

Non peccat mortaliter liberum arbitrium, dum facit quod in se est.

Homo per peccatum mortale, perdit & amittit omnia præcedentia opera ac merita, quia mortale peccatum non tantum hecat animam, sed & bona opera perire facit. Verum bona illa opera per peccatum mortale amissa, reparantur poenitentia.

Peccatū actuale mortale est formaliter corruptio rectitudinis moralis in actu elicitō, nō qui infuit, sed qui inesse debuit, quia uoluntas libera debitorix est, ut omnem actum suum conformet

formiter eliciat regulæ superiori secundum præceptum diuinum.

Peccatum mortale non contrahitur quantumcunq; sit eius sensatio, nisi sit eius consensus.

Non omne quod est factum contra præceptum aut uotum, aut iuramentum, aut etiam contra Dei interdictum est peccatum mortale, quia in quolibet horum fiat peccari posse per surreptionem quandam, & absq; perfecto rationis consensu.

At qui non cum impię mentem cogitationes tangunt, peccamus mortaliter, sed duntaxat cum eis consentimus, id est, quando illi uoluntas nostra fauet, quando eas ipse cum delectatione complectitur, quando eas adesse gaudet, quamdiu uerò hæ sibi displicent, sibiq; sunt horrori ac odio, nullum est mortalis noxæ periculum.

Tripliciter quis dicitur in peccato mortali, uel quia adhuc est in affectu uel actu peccandi, aut quia de commisso peccato non est absolutus, quia non sufficienter contritus est, uel quia licet in foro cōscientiæ, non tamen in foro poenitentiae absolutus est, quia non confessus.

Peccatorum mortalium alia sunt carnalia, alia spiritualia. Carnalia maioris sunt infamiae, spiritualia uerò maioris culpæ. Peccata purè carnalia sunt gula &c. purè spiritualia, inuidia,

uidia,

DOCTRINA SCHOLAST.

uidia, ira &c. Media inter utraq, sicut & auaritia participat cum utrisq; &c.

Peccata mortalia quædam sunt commissa, quædam delicti. Aliqua enim committuntur in faciendo, aliqua in omittendo. Prima peccata sunt præuaricatio seu transgressio legis, quoad præcepta negatiua. Non occides, non moechaberis &c. Secunda sunt præuaricatio seu transgressio legis, quoad præcepta affirmatiua, sicut sunt: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde &c.

Peccatorum mortalium quædam committuntur in deum Patrem, quædam in deum Filium, quædam in deum Spiritum sanctum.

1 Peccatum in Patrem est, quando uoluntas quæ est coniuncta appetitui sensitiuo nata sibi condelectari, & peccans occasionaliter ex inclinatione appetitus sensitui ad suum delectabile, peccat ex passione. Hoc peccatum est appropriatè in patrem, cui adtribuitur potentia.

2 Peccatum in filium est, quando uoluntas agit per cognitionem intellectiuam, hoc est, præsupponit cognitionem intellectus illius obiecti, circa quod elicit suum actum, ideo ratione errante ipsa confirmiter eliciente, non rectè elicit, nisi error esset inuincibilis, & sic peccat ex ignorantia. Et hoc peccatum appropriatè dicitur in filium, cui appropriatur sapientia.

3 Peccatum in spiritum sanctum est, quando uoluntas

uoluntas peccat ex libertate propria non con-
delectando appetitui sensitivo, nec ex errore
rationis, & qui sic peccat, dicitur peccare ex
malitia, quia non ex passione siue odio, neq; ex
errore ni ratione peccat, ibi enim est plenif-
sima ratio peccati, quia plenissima ratio uolun-
tarij, quia nihil est aliud à uoluntate alliciens eã
ad malum, neq; in sensu, neq; in intellectu, sed
ex mera libertate sua, siue aliqua occasione ex-
trinseca eligit uelle contra dictamen rationis,
etiamsi non tendat in ipsum malum sub ratio-
ne mali. Et hoc peccatum dicitur committi
in spiritum sanctum, cui adtribuitur bonitas.

Peccatum mortale remitti per aliquod mul-
tipliciter potest intelligi, scilicet quod præ-
dicat uarias circumstantias causæ. Vno mo-
do intelligitur peccatum mortale deleri per
aliquod tanquam per causam formalem, ut
quando illud est forma inhærens animæ expel-
lens seu non compatiens secum mortale pec-
catum. Secundo tanquam per causam effici-
entem, principalem dispositiuam aut instru-
mentalem. Tertio modo per ipsum, ut per sig-
num pronuncians, uel ostendens absolutionẽ
à peccatis. ~~Item quandoq; peccatum remitti-~~
~~tur quo ad culpam, quandoq; quo ad penam,~~
~~quandoq; quo ad utramq;.~~

Quia difficile est cognoscere peccati morta-
le, igitur hæc sequentes regulæ cognitionis tenen-
dæ sunt iuxta scholasticos. Pri-

Pri-

DOCTRINA SCHOLAST.

- 1 Prima. Vbi ad sunt adfectus animę & complacentia, ibi adest peccatum mortale.
- 2 Secunda. Bonum quodcunque citra Deum diligere, supra Deum uel æquę Deo, est peccatum mortale, quia Deus diligi debet super omnia & propter se.
- 3 Tertia est de charitate. Omne quod directę contrariatur charitati Dei & proximi, est mortale.
- 4 Quarta. Quicumq; facit directę cōtra quodcunq; præceptum decalogi, peccat mortaliter.
- 5 Quinta est de ecclesię præcepto. Nam transgressio contra quodcunq; præceptum ecclesię est mortale, si fiat scienter aut ex contemptu.
- 6 Sexta est de fine. Quando cunq; quis constituit finem ultimum in creaturis, uel citra Deū, peccat mortaliter, quia hoc est frui utendis.
- 7 Septima est de grauitate iniurię, qua iniuriatur Deus & proximus.
- 8 Octaua est de inhæsiōe firma conscientię dictantis aliquid faciendum uel nō faciendum.
- 9 Nona est de ignorantia. Nam ignorantia non excusat de peccato mortali.
- 10 Decima est de charismate sacramentali. Quōd indignę suscipiens quodcunq; sacramentum, est peccatum mortale.
- 11 Vndecima est de lege positīua, quod lex canonica uel constitutio legis alicuius cuiuscunq; que non semper obligat ex eius transgressiōe ad

DE PECCATO ACT. MOR. 33

ad peccatum mortale, etiam si sit lata per uerba præceptiua uel inhibitoria aut æquipollentia.

Duodecima est de malo alieno, quod unius mali alij simul compeccant mortaliter.

Decima tertia est de non necessarijs, ut sunt sacramenta non necessitatis, & consilia Euangelica. Nam etiam sacramenta non necessitatis unã cum omnibus consilijs Euangelicis obligant omnes homines ad non contemnendum.

Decima quarta est de obedientia. Quicumque contra obedientiam debitam superioribus siue ecclesiasticis siue temporalibus in licitis mandatis ex contemptu transgreditur, mortaliter peccat.

Decima quinta est de pœnitentia. Quod omne peccatum graue mortale per pœnitentiam & confessionem sequentem fit ueniale.

Decima sexta est de quantitate intentionis, uel quantitate, quod quamuis quis intendat modicum uel uenialiter peccare, tamen mortaliter peccat, non obstante tali intentione in his, quæ sunt contra præcepta, tum quia talis erronea conscientia peccat, tum quia opus malum non recipit quantitatem ab intentione.

Decima septima est de rationis consensu deliberatiuo, id est, quando quis sufficienter potuit deliberare & resistere, & non fecit, ut debuit.

DOCTRINA SCHOLAS.

Decima octaua est de sensu actibus. Quod quando cuncq; in actibus sensuum quis intendit ad mortale principaliter peccat mortaliter.

Decima nona est de titubatione dubitatis. Quando quis aliquid facit, de quo titubat dubitando pro utraq; parte, utrum illud sit mortale an ueniale, mortaliter peccat & tenetur confiteri, quia discrimini mortalis peccati se exponit. Sertus si non dubitaret pro utraque parte, sed crederet potius esse ueniale, nec aliunde scire posset. In dubijs autem tutiorem uiam amplecti debemus. Verum si non maiorem certitudinem de una partium habet quam de altera, sistere debet, quousq; ad eorum aliquam magis assentiatur.

Vicesima est de uoluntarijs. Quod in peccatis mortalibus sola uoluntas deliberata profecto capitur, quantum ad hoc, quod mortale sit peccatum in uoluntate, quod si opere exequatur, erit grauius.

Vicesima prima est de uoluntate. Oporre enim mortale peccatū uoluntarium esse, adeo ut cum nō sit uoluntariū, nō sit mortale peccatū.

Vicesima secunda est. Quod quicumq; uoluntarie uel ex propria culpa exponit se periculo mortalis peccati, uel seipsum uel proximum, peccat mortaliter.

Peccatum mortale est de ordinario quedam ac deuiatio ab ordine necessario ad salutis conseruationem.

Pecca-

DE PECCATO ACT. MOR. 34

Peccator etiam post peccati mortalis remissionem, tenetur ad detestationem, non tamen pro semper.

Delectatio carnis morosa mortale peccatum est.

Consensus in delectatione motuum, qui est ex deliberatione rationis, est peccatum mortale.

Mortale peccatum est libido siue uoluptas, in creatura supra Deum uel æque Deo.

Sine mortali peccato nunquam dimittitur ueniale, mortale autem dimittitur sine ueniali.

Vnum peccatum mortale non dimittitur sine altero, quia mortalia habent connexionem ad inuicem ex parte auersionis.

Actus qui de se est peccatum mortale, fit sæpe uirtuosus propter aliquam circumstantiam.

Non omne peccatum mortale est contra præceptum Dei.

Omne peccatum mortale contrariatur charitati, non autem spei, & fidei.

Peccata non semper sunt connexa.

DE PECCATO A-

ctuali ueniali.

In impijs etiam extare possunt actualia peccata uenialia.

Venialia peccata pro leuibus reputantur.

Venialia peccata extinguuntur per aquam benedictam, per purgatorium, & res huiusmodi